

Ympyräkuviona esitetty laskentakaava ei saanut tekijänoikeussuojaa, koska ympyräkuvio ei ollut muotonsa puolesta itsenäinen ja omaperäinen.

Selostus asiasta

A on 29 päivänä toukokuuta ja 11 päivänä heinäkuuta 1995 saapuneilla kirjelmillään pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa siitä, saako hänen kehittämänsä ympyräkuviona esitettävä kaava, jolla voidaan ratkaista Johanneksen ilmestyskirjan 13 luvun 18 jakeessa oleva laskutehtävä, tekijänoikeudellista suojaa.

Hakija pyytää tekijänoikeusneuvostolta lisäksi lausuntoa siitä, onko Suomessa tai muualla maailmassa myönnetty tekijänoikeus sellaiselle kaavalle, jolla ilmestyskirjan pedon arvoitus on ratkaistavissa.

A kertoo, että hän on eläkkeelle ollessaan ryhtynyt tutkimaan lukulaskentaa, josta käytetään myös sanontaa lukumagia. Lukumagiaan ei sisälly mitään taikuutta, vaan kysymys on puhtaasti yksinkertaisesta matematiikasta. Lukulaskennan avulla on mahdollista ratkaista Johanneksen ilmestyskirjan 13 luvun 18 jakeessa oleva laskutehtävä, jolla saadaan selville ilmestyskirjan pedon nimi.

Hakija kertoo, että hän on laskenut kyseisellä kaavalla satoja nimiä ja kaikista on tullut tulokseksi luku 666. Kaava on yksinkertainen ja helppo ymmärtää ja sillä on todennäköisesti mahdollista saada kaikista ihmisten nimistä jossakin muodossa luku 666, joten kaavalla voidaan osoittaa ilmestyskirjan pedon olevan ihmisen. Laskentamenetelmällä laskenta voidaan suorittaa siten, että kirjaimet ja numerot osuvat paikoilleen yhdellä kerralla.

Hakija on liittänyt lausuntopyyntönsä oheen neljä kappaletta ympyräkuviona esitettyä kaavalla laskettua pedon nimeä. Sanat ja erisnimet ovat opetusministeriö, Adolf Hitler, tekijänoikeus ja homo sapiens, joista on kustakin erikseen laskemalla saatu luku 666. Esimerkiksi sanasta tekijänoikeus on saatu luku 666 siten, että kirjaimen T kohdalle on sijoitettu luku 42, E:n kohdalle 56, K:n 62, I:n 60, J:n 61, Ä:n 50, N:n 36, O:n 37, I:n 60, K:n 62, E:n 56, U:n 43 ja S:n 41.

Tekijänoikeusneuvoston lausunto

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja esittää lausuntonaan seuraavan.

Tekijänoikeuslain (404/61) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Laissa on esimerkkiluettelo suojattavista teostyypeistä, mutta esimerkkiluettelo ei ole tyhjentävä, vaan suojaa voivat saada myös muulla tavoin ilmenevät teokset. Tekijänoikeus syntyy aina teoksen luojalle eli fyysiselle henkilölle.

Tekijänoikeussuojan edellytyksenä on, että tuote yltyä niin sanottuun teostasoon, millä tarkoitetaan sitä, että tuotteen tulee olla muodoltaan itsenäinen ja omaperäinen. Teostasovaatimuksen katsotaan yleensä täyttyvän, jos kenenkään muun kuin tekijän ei voisi olettaa päätyvän samanlaiseen lopputulokseen, jos ryhtyisi itsenäisesti vastaavaan työhön. Tuotteen tulee olla tekijänsä luovan ilmaisun omaperäinen tulos. Tekijänoikeussuojan kannalta tuotteen kirjallisella tai taiteellisella tasolla ei ole merkitystä. Laissa ei ole annettu tarkkoja sääntöjä teostason arvioimiseksi. Ratkaisu tehdään harkinnan perusteella yksittäistapauksittain.

Tekijänoikeus on muodon suojaa. Ideoita, aiheita, periaatteita tai tietoja ei sinänsä suojata, vaan muotoa, jossa ne on ilmaistu. Suoja syntyy suoraan lain nojalla, joten rekisteröintiä tai muita toimenpiteitä ei edellytetä.

Ympyräkuviona esitetty laskentakaava

Lausuntopyynnön kohteena oleva laskentakaava muodostuu 18 senttimetriä halkaisijaltaan olevasta ympyrästä, jonka sisällä on kaksi pienempää ympyrää. Sisemmässä ympyrässä on numeroita ja ulommassa ympyrässä on aakkoset A:sta Ö:hön. Kunkin aakkosen kohdalla on eri numero. Esimerkiksi kaavassa, jossa laskennan kohteena on opetusministeriö, kirjaimen O kohdalla on numero 29. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että laskentakaava sinänsä ei voi saada tekijänoikeussuojaa, koska tekijänoikeus suojaa muotoa.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että lausuntopyynnön kohteena oleva laskentakaava, joka on esitetty ympyräkuviona, ei ole muotonsa puolesta sillä tavoin itsenäinen ja omaperäinen, ettei kenenkään muun, joka ryhtyy itsenäisesti vastaavaan työhön, voisi olettaa päätyvän samanlaiseen lopputulokseen. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että ympyräkuviona esitetty kaava ei siten saa suojaa tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettuna teoksena.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että tekijänoikeuslain mukaan tekijänoikeus teokseen syntyy teoksen luomisella, joten rekisteröintiä tai muita toimenpiteitä ei tarvita. Tekijänoikeuksia suojataan myös kansainvälisessä tekijänoikeusjärjestelmässä. Kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehdyn Bernin yleissopimuksen (SopS 79/86) määräysten mukaan tekijänoikeussuojan nauttimisen ja käyttämisen ehdoksi ei saa asettaa rekisteröintitoimenpiteitä. Sen sijaan yleismaailmallisen tekijänoikeussopimuksen (SopS 81/86) mukaan sopimusvaltiot voivat vaatia esimerkiksi rekisteröintiä tekijänoikeuden saamiseksi. Käytännössä eräissä maissa on edellytetty rekisteröintiä. Tekijänoikeusneuvostolla ei ole ollut mahdollisuutta hankkia selvitystä kysymykseen, onko Suomessa tai muualla maailmassa myönnetty tekijänoikeus sellaiselle kaavalle, jolla ilmestyskirjan pedon arvoitus on ratkaistavissa. (jaosto)